

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

Factors affecting the success of preventing drug problems of
the administrative officers of Mueang Bueng Kan District, Bueng Kan Province

ภาณุวัฒน์ ศิริประเสริฐ^{1*}, ละมัย ร่มเย็น², สันยาสรณ์ สวัสดิ์ไธสง³
Panuwat Siripasurd^{1*}, Lamai Romyen², Sanyasorn Swasthaisong³

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Public Administration Program in Public Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}Department of Public Administration, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: panuwat.hiso1509@gmail.com^{1}, lamairomyen@gmail.com²,
sanyasorn@snru.ac.th³

Received: August 04, 2025

Revised: September 13, 2025

Accepted: September 16, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยหนุนเสริม และความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ และ 2. ศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยหนุนเสริมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง พื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 220 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการประเมินผลและการรับผลประโยชน์ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการดำเนินการ อิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อำเภอเมืองบึงกาฬ ได้ร้อยละ 39.80 ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัจจัยหนุนเสริม ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ การบำบัดรักษา และการสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 63.90 ยกเว้น การเสริมสร้างความรู้ในเด็กและเยาวชน การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพชีวิต การป้องกันยาเสพติดในระดับครอบครัว ความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชน การจัดระเบียบสังคม การสร้างพลังสังคมเอาชนะยาเสพติด

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, ปัจจัยหนุนเสริม, ความสำเร็จ, การป้องกันปัญหาเสพติด

Abstract

The purposes of the research included the following to 1. Study the level of public participation, supporting factors, and success in preventing drug problems among the administrative officials of Muang Bueng Kan District and 2. study the influence of public participation and supporting factors affecting the success of drug prevention among the administrative officials of Muang Bueng Kan District. The sample group consisted of 220 administrative officials from Mueang Bueng Kan District, Bueng Kan Province. The stratified sampling method was used, using a questionnaire as the data collection tool. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The research revealed these results: 1. Public participation in preventing and solving drug problems in Muang Bueng Kan District is overall at a moderate level. The supporting factors in drug prevention work in Muang Bueng Kan District are overall at a high level. The overall success in preventing drug problems among the administrative officers of Muang Bueng Kan District is at a high level. 2. Public participation in evaluation and benefit receipt significantly influenced the success in drug problem prevention at the 0.01 level. The results of the operation showed a statistically significant influence on the success of drug problem prevention at the 0.05 level. They were able to jointly predict the success level of drug problem prevention among the administrative officers of Muang Bueng Kan District, at 39.80 percent that except participation in decision-making The supporting factors of suppression and law enforcement, government budget support, treatment, and creating awareness and consciousness had a statistically significant influence on the success of drug problem prevention at the 0.01 level. Drug prevention in social media had a statistically significant influence on the success of drug prevention at the 0.05 level. By being able to jointly predict the level of success in preventing drug problems among the administrative officers of Muang Bueng Kan District, at 63.90 percent that except for enhancing knowledge in children and youth, preventing drug addiction in the workforce, organizing creative

activities and developing quality of life, preventing drug addiction at the family level, strengthening village communities, organizing society, and creating social power to overcome drug addiction.

Keywords: people participation, supporting factors, success, drug prevention

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดทำตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 3 เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีเอกภาพ ต่อเนื่อง และเป็นระบบ สร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ โดยกำหนดทิศทางการแก้ปัญหายาเสพติดทั้งระบบ เน้นลดความรุนแรงของปัญหาไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ และส่งเสริมการบูรณาการจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดผลอย่างยั่งยืน เป็นกรอบในการบริหารจัดการ ประสานงาน จัดสรรทรัพยากร และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติที่กระทบต่อความมั่นคง สังคม และคุณภาพชีวิต จึงต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นด่านหน้า ทั้งนี้การดำเนินงานให้สำเร็จต้องมีปัจจัยหนุนเสริม ได้แก่ นโยบายรัฐที่ชัดเจน สอดคล้องพื้นที่ และมีงบประมาณเพียงพอ กฎหมายและระเบียบที่ให้อำนาจตรวจสอบ ฝักระวัง และดำเนินคดีได้ทันเวลา บุคลากรที่มีความรู้เรื่องปัญหา เทคนิคการป้องกัน บำบัด และประสานงาน พร้อมได้รับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือของชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อช่วยฝักระวัง ให้ข้อมูล และจัดกิจกรรมป้องกัน การมีผู้นำ กลุ่มอาสา หรือเยาวชนร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างเครือข่าย ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี เช่น ฐานข้อมูลผู้เสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงเพื่อเพิ่มความแม่นยำและทรัพยากร เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ และสถานที่จัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ล้วนสนับสนุนการป้องกันยาเสพติดระยะยาว

อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ เป็นอำเภอพื้นที่ชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงบอลิคำไซ (ปากซัน) ตามแนวแม่น้ำโขง ระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร มีพื้นที่ 792 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 131 หมู่บ้าน มีหมู่บ้านตามแนวชายแดน ครอบคลุมแบ่งเป็น 6 ตำบล 32 หมู่บ้าน มีจุดผ่านแดนถาวร 1 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวร ด่านศุลกากรบึงกาฬ เป็นพื้นที่ที่มีเกาะหรือที่เรียกว่าดอน มีพื้นที่กลางลำแม่น้ำโขงที่สำคัญ 2 แห่ง คือ ดอนไข่และดอนกำแพง ซึ่งจะเป็นแหล่งพักยาเสพติดก่อนที่จะนำส่งเข้ามาให้พ่อค้าไปรับและส่งเข้าพื้นที่ตอนใน สถานการณ์ยาเสพติดมีการนำเข้าที่ตรวจยึดได้จำนวนมาก ได้แก่ กัญชา ยาบ้า และยาไอซ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลابلุ่มลักษณะลูกคลื่น และเนินเขามีแม่น้ำโขงไหลผ่าน สภาพภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมร้อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพภูเขา ป่าไม้ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ตำบลพื้นที่ชายแดน ปัญหายาเสพติดในพื้นที่โดยส่วนมากจะมีปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวพื้นที่ชายแดน ทั้ง 33 หมู่บ้านชายแดน 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลหอคำ ตำบลโคสี ตำบลวิศิษฐ์ ตำบลบึงกาฬ ตำบล โคกก่อง และตำบลชัยพร พบว่า มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดค่อนข้างสูง เนื่องจากมีพื้นที่เอื้ออำนวยสะดวกสลายต่อการลำเลียงขนส่ง โดยเฉพาะบริเวณที่มีเขื่อนป้องกันตลิ่ง เป็นพื้นที่การลักลอบได้โดยสะดวกรวดเร็ว จึงเป็นเส้นทางที่ผู้ค้าสามารถลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศได้ซึ่งยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ กัญชา ยาบ้า และยาไอซ์ โดยพื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้าและมีการตรวจยึดจับกุมมากที่สุด คือ พื้นที่ตำบลหอคำ และตำบลโคสี ส่วนที่ 2 คือตำบลพื้นที่ส่วนใน ได้แก่ ตำบลหนองเลิง ตำบลโนนสว่าง ตำบลโป่งเปือย ตำบลโนนสมบูรณ์ ตำบลนาสวรรค์ และตำบลค่านาดี จะพบการแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะยาบ้าโดยผู้ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่จะเป็นผู้ค้ารายย่อย ส่วนผู้เสวยยังคงเป็นกลุ่มวัยรุ่นนักเรียน นักศึกษา และยังกระจายไปสู่กลุ่มของผู้ใช้แรงงาน เนื่องจากคิดว่าถ้าหากได้เสพยาแล้วจะสามารถทำงานได้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารราชการในปัจจุบัน โดยเฉพาะภายใต้อิทธิพลของการจัดการ

ภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ในรัฐประศาสนศาสตร์ ที่เน้นการบริหารราชการแบบระบบเปิด โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารราชการแผ่นดิน (เทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธุ์, 2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนี้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นการสื่อสารสองทางที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และรับฟังความคิดเห็นระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งนำไปสู่กระบวนการติดตามและตรวจสอบนโยบาย รวมถึงการดำเนินงานของรัฐให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น (ฐิติพงศ์ ศาสตรแก้ว, 2560)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ การมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยหนุนเสริม ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ เพื่อนำผลการวิจัยมาเพื่อเสนอให้ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ นำมาปรับปรุงเป็นวิธีการป้องกันปัญหาเสพติด เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ให้มีบทบาททางสังคมมากขึ้น และเพื่อแสวงหามาตรการในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ไม่ให้มีการแพร่ระบาดสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยหนุนเสริม และความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยหนุนเสริมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

การทบทวนวรรณกรรม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen & Uphoff (1981 อ้างถึงใน ไบบุญ โตทอง, 2560) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบหรือกำหนดระบบของโครงการเป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน เป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงาน
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (benefits) ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ 1) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ (material benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิตรายได้หรือทรัพย์สิน 2) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม (social benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิตการเกิดระบบน้ำประปา 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (personal benefit) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (self-esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (political power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไร บางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังความคิดของมวลชนที่จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

องค์ประกอบของปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหายาเสพติด

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2566 - 2570 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2566 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบ โดยจัดทำขึ้นตามประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา 3 เพื่อให้การป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีความต่อเนื่อง กระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจสังคมและความสงบ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2566 -2570) ส่วนที่ 5 นโยบายและแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติด มี 8 แนวทาง และแนวทางการบรรลุเป้าหมายประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มประชากรให้รู้เท่าทันและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และแผนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ได้ปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหายาเสพติด ได้แก่ 1) การเสริมสร้างความรู้ในเด็กและเยาวชน 2) การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน 3) การสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก 4) การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพชีวิต 5) การป้องกันยาเสพติดในระดับครอบครัว 6) ความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชน 7) การจัดระเบียบสังคม 8) การป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ 9) การสร้างพลังสังคมเอาชนะยาเสพติด 10) การบำบัดรักษา 11) การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย 12) การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

ความสำเร็จในการป้องกันยาเสพติด

วิธีการลด หรือหยุดยั้งการเกิดปัญหาการใช้ยาเสพติดในบุคคล กลุ่มบุคคลหรือชุมชน โดยวัดผลจากตัวชี้วัดต่าง ๆ ของคณะกรรมการปฏิบัติการเร่งรัดการดำเนินงานป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะเร่งด่วน 3 เดือน (1 มิถุนายน – 31 สิงหาคม 2567) ได้แก่

1. การลดปัญหาผู้เสพยาเสพติดเกิดจากมาตรการที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ วัดผลได้จากจำนวนผู้เสพที่ลดลงอย่างชัดเจนหรือระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ความสำเร็จนี้แสดงถึงการป้องกันผู้เสพรายใหม่ การบำบัดผู้เสพเดิมให้กลับสู่สังคมปกติ และการสร้างความร่วมมือจากชุมชนในการให้ความรู้ การป้องกันที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเยาวชน ช่วยลดความเสี่ยงการใช้ยาเสพติด ขณะที่การฟื้นฟูสมรรถภาพทำให้ผู้ผ่านการบำบัดไม่กลับไปใช้ยา และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดช่วยให้การป้องกันและลดปัญหาดำเนินต่อเนื่อง ความสำเร็จยังสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานรัฐ การศึกษา สาธารณสุข และชุมชน

2. การลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากผู้มีอาการจิตเวชจากยาเสพติด คือ การที่มาตรการต่าง ๆ เช่น การบำบัดรักษา การเฝ้าระวังติดตาม การบังคับใช้กฎหมาย และการให้ความรู้แก่ชุมชน สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยจิตเวชจากยาเสพติดที่สร้างความเดือดร้อนในชุมชนลดลง ผู้ป่วยพ้นตัวจากการบำบัด สามารถควบคุมพฤติกรรมและไม่กลับมาใช้สารเสพติดซ้ำ ขณะเดียวกัน ชุมชนมีความเข้าใจและรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น พร้อมมีความร่วมมือในการแจ้งเหตุและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ความร่วมมือที่ระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และชุมชน ก็เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้มาตรการต่าง ๆ สำเร็จได้ตามเป้าหมาย

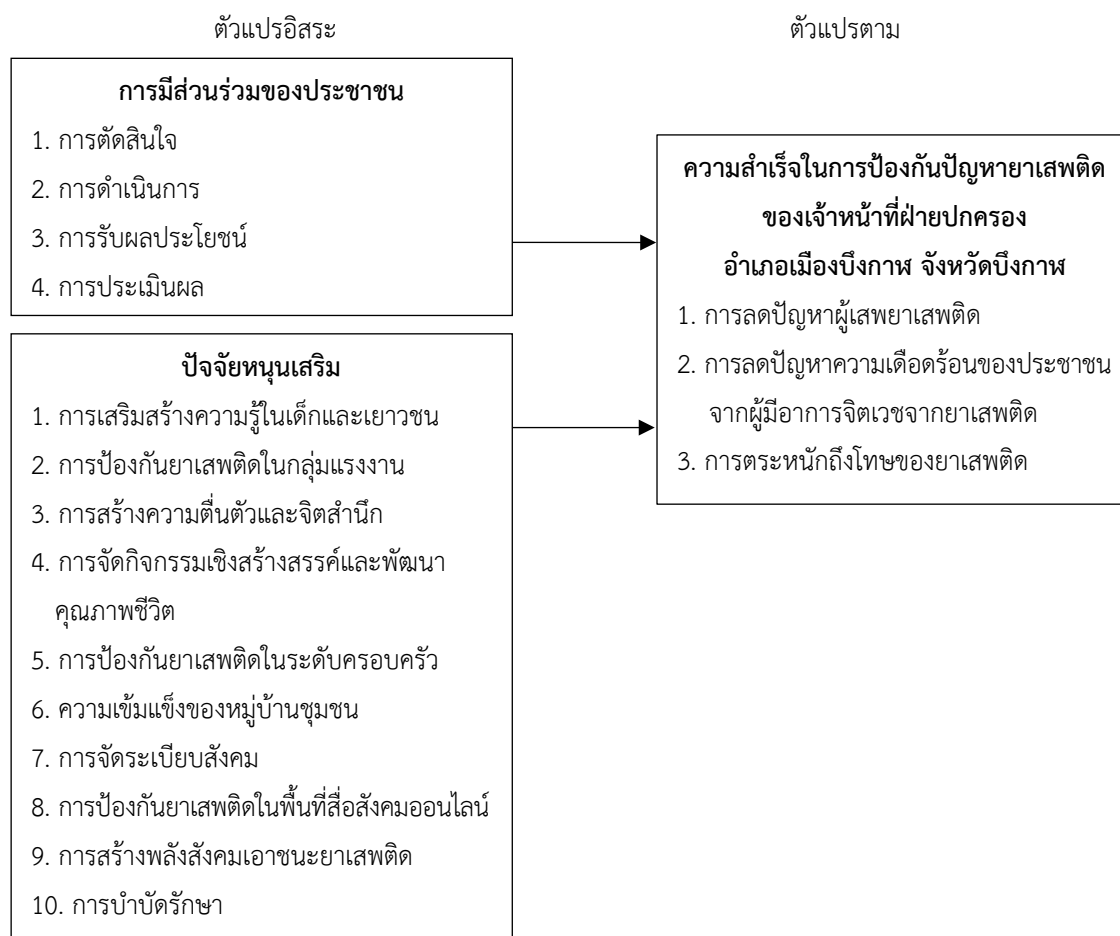
3. การตระหนักถึงโทษของยาเสพติด คือการที่บุคคลและสังคมรับรู้และเข้าใจอันตรายและผลกระทบของยาเสพติดอย่างชัดเจน นำไปสู่การปรับพฤติกรรม เช่น การหลีกเลี่ยงการใช้ การป้องกันปัจจัยเสี่ยง และการเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้และป้องกันยาเสพติด รวมถึงการที่ชุมชนตื่นตัวและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังเพื่อสร้างสังคมปลอดภัยและสุขภาพดี การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษา สาธารณสุข และการบังคับใช้กฎหมายในการเผยแพร่ข้อมูลอย่างต่อเนื่องมีความสำคัญต่อความสำเร็จ แนวทางสำคัญ ได้แก่ การให้ความรู้ในโรงเรียนและชุมชน การรณรงค์ผ่านสื่อมวลชนและโซเชียลมีเดีย การเสริมบทบาทชุมชนในการเฝ้าระวังและให้คำปรึกษา การจัดโครงการบำบัดฟื้นฟูที่มีคุณภาพ การบังคับใช้

กฎหมายอย่างเข้มงวด และการประสานงานระหว่างรัฐ เอกชน และครอบครัวเพื่อสร้างเครือข่ายป้องกัน ปักจี้เหล่านี้ช่วยให้การตระหนักรู้ถึงโทษของยาเสพติดเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาเสพติด 2) แนวทางการบรรลุเป้าหมายประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มประชากรให้รู้เท่าทันและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด และแผนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับปักจี้หนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหาเสพติด 3) กรอบแนวทางการปฏิบัติตามมติการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2567 และมติการประชุมคณะกรรมการติดตามเร่งรัด การดำเนินงานป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2567 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ได้แก่ กำนัน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ สังกัดกรมการปกครอง พื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ รวมทั้งสิ้น 487 คน (สำนักทะเบียนที่ทำการปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสังกัดกรมการปกครอง พื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 220 คน หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) และสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาเสพติดแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหาเสพติด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยลักษณะแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended form)

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยาม ศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและความถูกต้อง จากนั้นตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงทำการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก (discrimination power) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) คัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ไว้ที่ 0.70

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในเขต อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 220 คน

3.2 ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ในเขตตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม

3.4 ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (coding form) และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)

4.2 การวิเคราะห์ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาเสพติด 2) ปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงาน การป้องกันปัญหาเสพติด 3) ความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษา อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยหนุนเสริมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในเบื้องต้น จะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบที่ใช้ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด multicollinearity ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาเสพติด

ด้านที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การตัดสินใจ	3.67	0.70	มาก
2	การดำเนินการ	3.30	1.04	ปานกลาง
3	การรับผลประโยชน์	3.77	0.77	มาก
4	การประเมินผล	3.23	0.83	ปานกลาง
ภาพรวม		3.49	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.77$) มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.67$) มีส่วนร่วมในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.30$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.23$) มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหายาเสพติด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหายาเสพติด

ด้านที่	ปัจจัยหนุนเสริม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การเสริมสร้างความรู้ในเด็กและเยาวชน	3.95	0.78	มาก
2	การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน	3.93	0.75	มาก
3	การสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก	4.01	0.79	มาก
4	การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.87	0.81	มาก
5	การป้องกันยาเสพติดในระดับครอบครัว	3.92	0.80	มาก
6	ความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชน	3.79	0.76	มาก
7	การจัดระเบียบสังคม	3.88	0.81	มาก
8	การป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์	3.74	0.81	มาก
9	การสร้างพลังสังคมเอาชนะยาเสพติด	3.76	0.75	มาก
10	การบำบัดรักษา	3.82	0.80	มาก
11	การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย	3.26	1.03	ปานกลาง
12	การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ	3.70	0.91	มาก
ภาพรวม		3.81	0.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ การเสริมสร้างความรู้ในเด็กและเยาวชน ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X} = 3.26$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

ด้านที่	ความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติด	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การลดปัญหาผู้เสพยาเสพติด	3.32	0.93	ปานกลาง
2	การลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากผู้มีอาการจิตเวชจากยาเสพติด	3.77	0.85	มาก
3	การตระหนักถึงโทษของยาเสพติด	3.93	0.68	มาก
ภาพรวม		3.67	0.63	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักถึงโทษของยาเสพติด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ การลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากผู้มีอาการจิตเวชจากยาเสพติด ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การลดปัญหาผู้เสพยาเสพติด ($\bar{X} = 3.32$)

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยหนุนเสริมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.error	β	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	1.550	0.197		7.875	0.000		
การตัดสินใจ (P_1)	0.110	0.081	0.122	1.354	0.177	0.342	2.925
การดำเนินการ (P_2)	0.073	0.036	0.121	2.042	0.042*	0.799	1.252
การรับผลประโยชน์ (P_3)	0.285	0.069	0.348	4.132	0.000**	0.396	2.528
การประเมินผล (P_4)	0.274	0.044	0.363	6.190	0.000**	0.813	1.230
R = 631, $R^2 = 0.398$, Adj $R^2 = 0.387$, F = 35.600, Sig. = 0.000**							

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการประเมินผล (P_4) ($\beta = 0.363$) และด้านการรับผลประโยชน์ (P_3) ($\beta = 0.348$) มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการดำเนินการ (P_2) อิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 39.80 ($R^2 = 0.398$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (P_1) ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยหนุนเสริมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยหนุนเสริมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. error	β	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	0.947	0.187		5.075	0.000		
การเสริมสร้างความรู้ในเด็กและเยาวชน	0.018	0.049	0.023	0.377	0.706	0.477	2.096
การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน	0.033	0.063	0.039	0.515	0.607	0.309	3.240
การสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก	0.206	0.062	0.258	3.341	0.001**	0.294	3.406
การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพชีวิต	0.114	0.062	0.146	1.850	0.066	0.279	3.588
การป้องกันยาเสพติดในระดับครอบครัว	0.024	0.058	0.030	0.409	0.683	0.328	3.053
ความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชน	0.049	0.064	0.060	0.775	0.439	0.295	3.395
การจัดระเบียบสังคม	0.097	0.059	0.125	1.648	0.101	0.303	3.296
การป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์	0.156	0.062	0.202	2.534	0.012*	0.275	3.641
การสร้างพลังสังคมเอาชนะยาเสพติด	0.087	0.068	0.104	1.283	0.201	0.266	3.758
การบำบัดรักษา	0.205	0.056	0.261	3.645	0.000**	0.342	2.926
การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย	0.235	0.028	0.384	8.427	0.000**	0.841	1.189
การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ	0.202	0.049	0.292	4.135	0.000**	0.349	2.862
R = 0.799, R ² = 0.639, Adj R ² = 0.618, F = 30.479, Sig. = 0.000**							

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยหนุนเสริม ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ด้านการบำบัดรักษา และด้านการสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ ได้ร้อยละ 63.90 (R² = 0.639)

การอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการดำเนินการมีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ ได้ร้อยละ 39.80 ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวันชนะดวงจันทร์ทิพย์ และคณะ (2567) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่

อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ การป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง ได้ร้อยละ 38.50 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ 49.00 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ เหตุผลที่การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจไม่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดในอำเภอเมืองบึงกาฬ อาจมาจากหลายปัจจัย ได้แก่ การตัดสินใจเป็นอำนาจ ของเจ้าหน้าที่ภายใต้นโยบายส่วนกลาง ทำให้ประชาชนไม่มีสิทธิ์ตัดสินใจจริง แม้จะมีข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมมักเป็นเพียง เชิงสัญลักษณ์ ไม่มีระบบให้ชุมชนกำหนดแนวทาง ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข จึงมีบทบาทเชิงนโยบายได้จำกัด อีกทั้งบางพื้นที่ประชาชนไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ เกรงอันตรายจากการให้ข้อมูล การดำเนินงาน เน้นการปราบปรามมากกว่าการเปิดเวทีให้มีส่วนร่วม และระบบราชการแบบบนลงล่างทำให้อำนาจยังอยู่กับรัฐ ผลวิจัยยังพบว่า การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและการเป็นอาสาสมัครมีระดับต่ำกว่าประเด็นอื่น จึงทำให้การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ไม่เกิดผลต่อความสำเร็จของการป้องกันปัญหาเสพติด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยหนุนเสริมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยหนุนเสริม ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ด้านการบำบัดรักษา และด้านการสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถ ร่วมกันทำนายระดับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ ได้ร้อยละ 63.90 กล่าวได้ว่า ปัจจัยหนุนเสริมที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนจากภาครัฐ นโยบายและแผน และการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการตัดสินใจและการพัฒนา การสนับสนุนทรัพยากร และงบประมาณจากภาครัฐ รวมถึงการที่ผู้นำชุมชนมีภาวะผู้นำที่ดี ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาชุมชน ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ส่วนปัจจัยหนุนเสริมด้านการเสริมสร้างความรู้ในเด็กและเยาวชน การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน การจัดกิจกรรม เชิงสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพชีวิตการป้องกันยาเสพติดในระดับครอบครัว ความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชน การจัดระเบียบ สังคม การสร้างพลังสังคมเอาชนะยาเสพติด ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดในอำเภอ เมืองบึงกาฬที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา แม้มีกิจกรรมเสริมสร้างความรู้หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ แต่ขาดการวิเคราะห์เชิงลึก ถึงรูปแบบการแพร่ระบาด เช่น กลุ่มเป้าหมาย ช่องทางลักลอบ หรือความเชื่อมโยงพื้นที่ ทำให้มาตรการไม่ตรงจุดและ ไร้ประสิทธิภาพ อีกทั้งหน่วยงานทำงานแบบแยกส่วน ไม่มีความร่วมมือระหว่างฝ่ายปกครอง ท้องถิ่น โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน จึงขาดพลังร่วม งบประมาณและทรัพยากรจำกัด กิจกรรมขาดความต่อเนื่องและสนับสนุนเพียงพอ โครงสร้าง ชุมชนบางแห่งเปราะบาง เช่น ยากจน ขาดการศึกษา ว่างาน หรือเยาวชนไร้แบบอย่าง ส่งเสริมการใช้และค้ายาเสพติด กลุ่มเป้าหมายไม่ตอบสนองหากขาดแรงจูงใจหรือไม่เห็นคุณค่า ขณะที่การติดตามประเมินผลไม่ชัดเจน จึงไม่อาจปรับกลยุทธ์

ได้เหมาะสม และเจ้าหน้าที่ขาดเครื่องมือหรือทักษะเฉพาะทาง ทำให้การทำงานเป็นเพียงการจัดกิจกรรมทั่วไป ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงลึก

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการประเมินผล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการดำเนินการ
2. ปัจจัยหนุนเสริม ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ด้านการบำบัดรักษา ด้านการสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก และด้านการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอเมืองบึงกาฬ ควรเสริมสร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเมืองบึงกาฬ ด้านการประเมินผล โดยการให้ความรู้และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำผลจากการจัดกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข ให้มากขึ้น และด้านการดำเนินการ โดยการรณรงค์ส่งเสริมและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ แก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด และร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้มากขึ้น

1.2 กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอเมืองบึงกาฬ ควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยหนุนเสริมในการปฏิบัติงาน การป้องกันปัญหายาเสพติดด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย โดยหน่วยงานราชการต้องบังคับใช้มาตรการที่เข้มงวด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หน่วยงานราชการในพื้นที่ต้องเน้นการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการควบคุมปัญหายาเสพติด และด้านการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ โดยหน่วยงานในระดับนโยบายควรเพิ่ม และมีการจัดสรรเงินทุนเพื่อดำเนินโครงการและมาตรการที่มุ่งลดปัญหายาเสพติดในชุมชน ให้มากขึ้น และควรเน้น การตรวจสอบเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหน่วยงานต่าง ๆ ว่าได้นำไปใช้ในการป้องกันบำบัดรักษาและปราบปราม การค้ายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่

1.3 กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอเมืองบึงกาฬ ควรเสริมสร้างและพัฒนาความสำเร็จในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการลดปัญหาผู้เสพยาเสพติดโดยควรเน้น ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีการปฏิบัติงานในด้านการบังคับใช้กฎหมายในชุมชน ให้เต็มที่ เพื่อทำให้จำนวนผู้ใช้สารเสพติดลดลง ควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองให้มีความรู้เพื่อนำความรู้ไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้จำนวนผู้ใช้สารเสพติด ลดลง เพิ่มการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และเพิ่ม การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทักษะการดำเนินชีวิต ให้มากขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการส่งเสริมถึงความคิดเชิงบวก ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการการพัฒนาการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1.4 กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอเมืองบึงกาฬ ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการประเมินผล ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการดำเนินการ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ตามลำดับ โดยการยกระดับ

ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรมโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ให้อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ได้รู้ถึงประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน และส่งเสริมการเข้าร่วมในโครงการ กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ด้วยความสมัครใจ

1.5 กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอเมืองบึงกาฬ ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยหนุนเสริม ด้านการปราบปรามและ บังคับใช้กฎหมาย ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ด้านการบำบัดรักษา ด้านการสร้างความตื่นตัวและจิตสำนึก และ ด้านการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ตามลำดับ โดยหน่วยงานราชการควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับ กระบวนการที่ชัดเจนที่มุ่งเน้นการสกัดกั้นการค้ายาเสพติด การจับกุมผู้กระทำความผิด หน่วยงานราชการต้องจัดสรรเงินทุน เพื่อจัด กิจกรรมและมาตรการที่มุ่งลดปัญหายาเสพติดในชุมชนให้มากขึ้น และมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการช่วยเหลือผู้ติดยาให้เลิกใช้ยา และฟื้นฟูสุขภาพกายและใจ หน่วยงานราชการต้องเพิ่ม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้กับประชาชนในพื้นที่อยู่เสมอ และหน่วยงานราชการในพื้นที่ควรมีการลงพื้นที่ให้ความรู้ แก่เด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันปัญหาการซื้อขายสารเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและประชาชนในพื้นที่ เพื่อทำความเข้าใจถึงอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายอย่างละเอียด

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ ความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดระหว่างพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อม ทางสังคมและภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในวงกว้างมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ เช่น ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ภาวะผู้นำของนายอำเภอ เป็นต้น โดยอาจใช้การวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูงขึ้นไป เช่น การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (logistic regression) และการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ฐิติพงศ์ ศาสตรแก้ว. (2560). ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2553). เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ หน่วยที่ 9-15 (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพบูลย์ โตทอง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์, ขาดิษฐ์ อุดมกิจมงคล และสามารถ อัยกร. (2567). บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 4(1), 271-288.

ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 9(3), 213–235.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed). Harper & Row.